

NAE IONESCU

Teologia

Integrala publicisticii religioase

Ediție, introducere și note de

Dora Mezdrea

DEISIS

Sibiu 2003

Cuprins

<i>Nae Ionescu – teologul</i> (Dora Mezdrea)	5
Notă asupra ediției	15

I. ȘTIINȚĂ ȘI RELIGIE

Vremuri apocaliptice	19
Problema religioasă	20
„Piatra din capul unghiului”	21
„Sufletul mistic”	23
Teodor Studitul, părintele Dionisie și ajutoarele sale	25
Misticism?... ..	26
Rațiune și credință	26
„Horoscopul religiilor”	27
Religie și psihanaliză	30
Religie și morală	32
În jurul „Evangheliei a cincea”	33
Problema deismului, ateismului și panteismului	34
Un misticism al disperării	35
Filosofie și religie	36
Teismul universal-religios	37
Libertatea de gândire	38
Infirmitate spirituală	39
Misticism, fals misticism și Ortodoxie	40
Științificii și teologia	42
Iubirea, act de cunoaștere	44

II. MÂNTUITORUL

1. NAȘTEREA

La nașterea Domnului	49
Fuga în Egipt	50
Crăciunul – sărbătoarea singurătății metafizice a omului	52
Trei Crai de la Răsărit	53
Măcelul	55

2. ÎNTÂMPINAREA

Duminica Stălpărilor	57
----------------------------	----

3. RĂSTIGNIREA

Pascalie [I]	59
<i>Juxta Crucem</i>	61
Tristia	66
Sofisma cea mare	68

4. ÎNVIEREA

Pascalie [II]	70
Înviere [I]	71
Să mărturisim Paștele!	73
Paștele gândului și celelalte Paște	74
Înviere [II]	76

III. ANTROPOLOGIE CREȘTINĂ

„... Și s-a făcut om”	79
Dialectica păcatului	81
Trup și întrupare	82
Minunea din Bethlehem	84
Creațiune și păcat	85

IV. ORTODOXIA

1. ECUMENICITATEA ORTODOXĂ

Sinodul Ecumenic Ortodox	95
La Ierusalim	97
Nevoia unor congrese panortodoxe	98
Conducerea religioasă a Răsăritului	99
Rosturile conducătoare ale Bisericii noastre	100
Crima sovietică împotriva Duminicii	100
Dezorganizarea în Biserica Răsăriteană	101
Impasibilitate	102
Îndreptar	103
Primatul temporalului?	104
Îndreptarea unei erori	105
Sfinți naționali?	106
Nedumeriri	106
Pregătiri pentru Sinodul panortodox	107
Sf[ântul] Sinod și statul român sunt în vină	108
În cheștiunea Bisericii albaneze	109

2. PREDANIA SAU SFÂNTA TRADIȚIE

Iubirea aproapelui și iubirea metafizică	112
Învățătura Bisericii	113
Iertarea creștină	114
Crede și te vei mântui	115
Ce e Predania?	116

3. DISCIPLINA CANONICĂ ȘI DOGMATICA ORTODOXĂ

Stil nou – stil vechi	118
Locotenența patriarhală	119
Canoanele	121
Patriarhul dă delegații... ..	122
Mai avem patriarh?	123
O îndatorire de conștiință	126
Apărătorii patriarhului	127
În sfârșit, argumentele	128
Răspuns unui canonist	129
„Patriarhul și regența”	131
Patriarhul român și canoanele	133

Respect pentru oameni și cărți

Convocarea Sf[ântului] Sinod	136
Biserica, îndreptarul nostru	137
Scrisoare deschisă Înalț Prea Sfinției Sale, domnului domn dr. Miron Cristea, Patriarh al României	138
Jurământul preoților	140
Între roate	141
Distinguo	143
Conflictul din Sf[ântul] Sinod	144
Nedumeriri canonic-juridice	145
Ce este un sinod?	146
Schisma	148
Liga arhierilor creștini	149
Dificultăți bisericești	151
Agitații pe tema calendarului	152
Pentru liniștirea creștinilor	153
O pastorală nesinceră	154
Revizuirea canoanelor	155
Pentru reluarea tradiției dogmatice răsăritene	157
Un sighilion patriarhal	158
Prin mărăcini	159
Rătăcirea cea de pe urmă	160
După hotărârea Sinodului	161
Tot despre rătăcirea sinodală	162
Despre sinoadele tâlhărești, pe cari le uită d-l V. Goldiș	164
Tranzacție	166
Panica sinodală	167
Sinodul în gravă încurcătură	168
Cresc agitațiile	169
Cine e vinovatul de la 24 ianuarie	170
Cele după Paști	172
În legea strămoșilor și a lui Dumnezeu	173
Un episcop sincer... ..	174
Pentru reîntrarea în Ortodoxie	175
Pentru restabilirea autorității Bisericii	177
Unde e dezlegarea?	178
Prolog de polemică	179
Între Afredon și Mateiu Vlastare	180
Spre pacea religioasă	183
Nu guvernul, ci patriarhul!	184
Metoda amânării	185
Răspuns unui preot ardelean	186
Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (I)	187
Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (II)	190
Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (III)	191

Răspuns Prea Sfințitului Vartolomeu (IV)	195
Ei, și?... ..	197
Paștele cel adevărat	198
Prăznuirea adevăratei Învieri	198
Pe când anatema?	199
Înnoire?	201
Restabilirea ecumenicității	202
Pentru reînnoirea vieții bisericești	203

4. CREȘTINISMUL ROMÂNESC

Reforma bisericească	204
<i>Sfânta Scriptură</i> în creștinismul românesc	206
Organicitatea Ortodoxiei românești	207
Ortodoxia de foileton și radicalismul literar	209
Biserica țăranilor	211
<i>Ecclesia docens</i>	212
Spirit nou în Biserică	213
Zeloșii „ortodoxiei”	214
O izbândă a Bisericii noastre	215
O inițiativă pentru întărirea Bisericii	216
O liturghie românească	217
Ardelenii în Biserică	218
Ortodoxia românească	219
Ortodoxie	220
Misiunea pravoslavnică a Bisericii	222
Pentru o teologie cu „nespecialiști”	223
Limitele criticii teologice	225

V. BISERICA

1. IERARHIA BISERICEASCĂ

A. Laicii

Cultura academică și teologia	231
Ofensiva religioasă a laicilor	232
Tot despre Biserica luptătoare	233
Ah! femeile... ortodoxe	234
De la pregătirile preliminare la discutarea principiilor	236
O pildă	237
Laicii în Biserică	237
Un organism al conștiinței religioase	238

B. Tinerii

Etica sportului	239
Ideologia societăților creștine studențești	240
Tineretul și Ortodoxia	241
F. A. S. C. R.-ul la Cernăuți	242
De la noi, la Blaj	244
La Bran	246
Congresul studențesc de la Oradea	246
Noua tinerime	247
Folosința lăuntrică a Ortodoxiei	249
Pentru înființarea unui ordin călugăresc de cărturari	250
Deorientare duhovnicească	251

C. Monahii

Un atlet al restaurării vieții monahale	252
Disciplina călugărească	253
Trei, Doamne, și toți trei... ..	254
Pentru restaurarea tradiției monahale ardeleni	255
Pentru restaurarea monahismului	256
Banul săracului	257

D. Clericii

Preoții	258
„Adunările creștinești”	259
La o aniversare	260
Obiceiuri proaste	261
Preotul în religiozitatea răsăriteană	262
O pagină de disciplină creștinească	263
Congresul preoților	264
Solidaritatea preoților cu chiriarhii	265
Participarea clerului la viața bisericească	266

E. Episcopii

Ierarhia ortodoxă	267
Judecata morților	269
Într-o chestie personală de un interes mai larg	269
Vrem o lămurire!	270
De ce nu apărăm pe P. S. Vartolomeu	271
Simonie?	272
Îndatorirea episcopatului	273
Sprrijinul presei în renașterea vieții religioase	274
După alegerile episcopale	275

F. Mitropolii

Misionarism	277
Mitropolia Basarabiei	277
În plin Ev Mediu	279
... Și despre Conon	279
... Și o vorbă de pace	280
Fapte	282
Păcatul orgoliului	283
Absenteism	284
Vorba noastră	284

G. Patriarhul

Tot despre refacerea vieții mănăstirești	286
Pierderea simțului Ortodoxiei	287
Pentru mai marea slavă a lui Dumnezeu	287
Sabia stăpânirii lumești	288
„Pre stăpânul și arhiereul...”	289
Un plan european	291
„Demisia” părintelui patriarh	292
Unde e ierarhul?	293

2. PROBLEME JURIDIC-ADMINISTRATIVE

A. Din interiorul țării

O stare de spirit periculoasă	295
În jurul cazului de la Hamba	296
Centralizarea administrației mănăstirești	297
Între Sf[ântul] Sinod și congresul bisericesc	298
Dificultăți ale organizării monahismului	300
Nepreciziunea juridică în viața bisericească	301
Averile bisericești	302
Fondul religios din Bucovina	303
Articolul XLI	304
Polemici confesionale	306
Protestul Blajului	307
Iarăși despre legea cultelor minoritare	308
Ceasuri grele	310
Visarion Puiu	311

B. Din afara granițelor

Ce e cu capela română din Viena?	312
Iarăși despre capela română de la Viena	314

Jurisdicția românilor din America	314
Organizarea ortodocșilor din afara granițelor	315
Problemele politice ale Ortodoxiei	316
„Popa Tandă”	317
Românii din Istria	318

3. ANOMALII ÎN VIAȚA BISERICII

A. Racile diverse

Domnul Cuza revizuiește... ..	320
Modernismul în Biserică	322
Religia ca instrument politic	323
Glume nelalocul lor	324
„Parlament bisericesc”?	325
Anarhia bisericească	326
„Couardise, mère de la cruauté”	327
Anarhia de sus	328
La încheierea socotelilor	330
Anarhia de sus și slugărnicia de jos	332
Ascultarea	333
Zarafii în Casa Domnului	333
Racilele personalismului în viața bisericească	334
Închiderea capelei din Edineți	335
Jelbarii noștri	336
Tipuri de realizare a religiozității	337
Ciudățenii	338
Ce e cu „noul curs” în Biserică?	339
Mentalitatea personalistă	339
O gravă erezie	340
Fântâna din Zmeeni	341
În mâna lui Dumnezeu	342
Încă un specialist	343
Asupra unor stări din Biserică	344
Plângere din Vărădia	345
De la... dr. Matei cetire	346
Modernizarea e în curs... ..	347
Însălbăticitire	348
Unde comentariile sunt de prisos... ..	349
Și la Ratezu... ..	350
Excomunicare?	351
Moldovanu & Co.	351
Mînți betege	352
S-a închis o biserică	353

Duplicitate	354
Veșmintele preoțești	355
Preoți și cenușari	356
Profitorii Bisericii	357
Îndatoriri elementare ale preoției	358
Cum se gospodărește	359
Moravuri universitare	359
Datoria de a mărturisi adevărul	360
Alături de drumurile lui Hristos	361
Buna-cuviință	362
O situație ilegală	363
În numele altcuiva	364
„Virtuți” călugărești	365

B. Politica în Biserică

„Scandalul bisericesc”	366
De la cruce, la topor	367
„Politicianii împotriva Bisericii”	368
La punct	369
O sentință nedreaptă	370
Politica în Biserică	371
Clericalism român?	373
Spiritul de compromis în Biserică	373
Un preot nevrednic	374
Primatul spiritualului	375
Între „Roma locuta” și „toleretur”	376
Cine tulbură pacea în Biserică	377
Exces de devotament	379
Autonomie bisericească și acțiune politică	379

C. Cezaro-papismul

Cezarismul bisericesc	381
O durere pe care ne-o credeam cruțată	383
Cezaro-papism	384
Altă manifestare cezaro-papistă	384
Zece mii de lei și o pastorală	385
Tot despre „Zece mii de lei și o pastorală”	387
Un conflict de autoritate	388

4. BISERICĂ ȘI NEAM

Biserică și națiune	390
O afirmare a nației	391

A fi „bun român”	392
Noi și catolicismul	394
Sortii de izbândă a noii ofensive catolice	396
Iluziile catolicizanților	397
La închiderea unei discuții	399
„Internaționala” sub glugă	401
Biserică, stat, națiune	403
Naționalism și Ortodoxie	405

5. BISERICĂ ȘI STAT

Autonomia bisericească	408
Pro domo	409
Pentru hrana călugărilor	410
„Pâinea noastră”	411
Pentru prestigiul Bisericii	411
„Statul”	412
În jurul concordatului	413
Către anti-concordatarii sinceri	415
Precizări	416
Legiferarea în materie religioasă	417
Biserica și bugetul	418
Anomalii bugetare	419
<i>Inter duos litigantes...</i>	420
Încheierea discuției la legea cultelor	421
Cuvântarea P. S. Neculai	422
Cuminecătură	424
Salarizarea preoților	425
Primenire	426
Moștenirea lui Titus Enacovici	427
Secularizarea spiritului bisericesc	428
În soluție	428
Inconsecvențe	429
Ofensiva sinodală	430
Biserica dominantă	432
„Dominanță” și... realitate	433
Ministrul român la Vatican	435
Preoții împotriva statului	435
Politica religioasă a guvernului	436
Autonomie..., dar cu tutelă!	437
Apelul la țară!	439
Tot despre politica din Biserică	440
Imixtiuni politice în Biserică	442

Pentru respectarea așezămintelor dumnezeiești	443
O jertfă	444
Încă o episcopie... ..	444

Anexă:

Concordatul dintre statul român și Biserica catolică

Concordatul [I]	446
Zvonuri despre concordat	449
Concordatul [II]	450
O diversiune	451
Concordatul [III]	452
Responsabilitățile	453
Contra sau pentru?	455
Precizări	456
Atleții Bisericii dominante	457
Ce e cu concordatul?	458
Concordatul [IV]	459
În chestiunea „statusului catolic”	460

6. ÎNVĂȚĂMÂNTUL RELIGIOS

A. Legislația

O știință ofensivă	463
Învățământul teologic	464
Legea învățământului teologic	465
Mai puțin decât nimic	466
Legea pentru reforma învățământului teologic în Camera	467

B. Școlile

Socoteli	468
Școlile Bisericii	469
Școalele confesionale	470

C. Seminariile

„Carnet de conștiință”	471
Un caraghioslâc de import	472
Evacuarea seminarului din Constanța	473
Soarta seminariilor	474
Seminarul de studii monahale de la Cernica	475

D. Facultățile

O nouă facultatea de teologie	476
Între Chișinău și Iași	478
Facultatea Chișinăului	479
Tot despre facultatea Chișinăului [I]	481
„Interesul bisericesc-național”	483
Pentru încheierea discuției	485
Profesorii-teologi	486
<i>Consummatum est!</i>	487
Lămuriri	489
În chestia studenților teologi	489
Chestiunea profesorilor navetiști	491
Facultatea tradiției ortodoxe	492
Tot despre facultatea Chișinăului [II]	493
Academia de la Iași	494
Capela Universității	495
Evaziune	495
Toleranță și Biserică	496

7. CONFESIUNILE

A. Uniatismul

Problema confesională în România	498
Confesionalismul	500
Ortodoxia văzută de un catolic	503
Despre păcatul disprețului	503
Biserica unică	504
Pentru pacea confesională	506
<i>Pro... juventute mea</i>	507
Ce e cu pacea confesională?	508
Colaborare confesională	509
O pretenție costisitoare	510
Uniatismul – o decadentă spirituală	511
Un „răspuns”	512
Religiozitate și disciplină	513
Învălmășeala	514
Între realitatea națională și internaționalismul catolic	514
Strajă guri	515
Furoare anti-ortodoxă	516

B. Catolicismul

O carte de îndrumare mistică	517
O mișcare spirituală transplantată	518

Pretenții cari indispun	519
O carte mediocră despre Descartes	520
O ineptie	521
Ofensiva prozelitismului catolic	522
Un dar pe care nu-l putem accepta	522
Și totuși, catolicismul este inactual	524

C. Anglicanismul

Pentru apărarea Ortodoxiei	527
Forme românești ale problemei religioase	528
Domnule redactor,	530
Preotul Tudor Popescu și agitația pentru anglicanism	531
Iar cazul d-lui Tudor Popescu [I]	533
Iar cazul d-lui Tudor Popescu [II]	533
Congresul Bisericii anglicane	534

D. Protestantismul

<i>Rumänien – ein Missionland</i>	535
Protestantism	536

E. Mișcarea interconfesională

Ortodoxia răsăriteană și pancreștinismul	537
<i>Ad maturandum Christianae unitatis bonum</i>	538
Creștinismul – fapt istoric	541
Îndatorirea Sfântului Sinod	542
Enciclica papei	544
Propaganda interconfesionalistă	545

8. SECTELE

Sectanții	547
Pater Olasz	548
Despre propaganda baptistă	549
De ce două măsuri?	550
Un excelent îndrumător tactic	551
Y. M. C. A.	552
Un proces... al cui?	553
Urmașii călugărului din Wittenborg	554
Iov	555
O provocare adventistă	556
Când capul nu e cap	557

VI. ESTETICA SACRĂ

Literatură religioasă	561
Părerii de rău... indiscrete	563
Palatul și Catedrala Patriarhală	563
Valorificarea estetică în Biserică	564
Muzica sacră	565
Nevoia de monumental	566
Cartea sfântă a mântuirii	567
Reprezentarea lui Hristos pe scenă	568
Structura spirituală a vremii	569
Un element al tradiției noastre spirituale	570
Academia de Muzică Bisericească	571
Limba duhovnicească	571
Odoarele bisericești	572
... Și despre odoarele bisericești	573
Note	575
Indice de nume	641